

Рекомендована д. фармац. наук, проф. Т. Г. Калинюком
УДК 615.225.2:616-053.5/.6].003.1

АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ У ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

©І. Ю. Рев'яцький

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Резюме: проведено дослідження арсеналу лікарських засобів, які зареєстровані в Україні та застосовуються для лікування артеріальної гіпертензії у дітей і підлітків відповідно до протоколів лікування та рекомендацій Української асоціації кардіологів. Встановлено частку виробників лікарських засобів із врахуванням їх регіонального розташування. Визначено співвідношення торгових марок лікарських засобів для кожної фармакотерапевтичної групи. Розраховано середню вартість однієї таблетки / капсули ЛЗ із врахуванням регіонального розподілу їх виробників.

Ключові слова: артеріальна гіпертензія, діти та підлітки, арсенал лікарських засобів, вартість лікарських засобів.

Вступ. У світі серцево-судинні захворювання (ССЗ) вважають основною причиною непрацездатності і передчасної смерті [8, 3]. В Україні ці показники удвічі більші від аналогічних у Європейському Союзі [8]. За результатами досліджень Міжнародного товариства з вивчення артеріальної гіпертензії (АГ) більше половини випадків інсультів та ішемічної хвороби серця зумовлені наявністю АГ [3].

Багато ССЗ, зокрема АГ, розвиваються ще у дитячому віці, тому своєчасне виявлення та проведення медикаментозної терапії дозволяє призупинити розвиток або вилікувати захворювання. В Україні приблизно у 2 % осіб до 18 років спостерігають АГ, а у віковій групі 10 – 17 років цей показник становить більше 5 % [6].

За останні роки спостерігається стійка тенденція підвищення артеріального тиску у підлітків, і як результат його впливу – ураження органів-мішеней, насамперед серця [7, 6]. Судинні дистонії дитячого віку з високою ймовірністю трансформуються в ішемічну та гіпертонічну хвороби [14].

У результаті ефективної дії Державної програми «Програма профілактики і лікування артеріальної гіпертензії в Україні» (указ Президента № 117/99 від 04.02.1999) покращилося виявлення захворювання і, як наслідок, зріс показник поширеності АГ [3].

Для лікування дітей застосовують ті ж групи препаратів, що й для лікування дорослих: β -блокатори, діуретики, антагоністи кальцію, α_1 -адреноблокатори, інгібітори АПФ та блокатори рецепторів ангіотензину II. Для таких груп ЛЗ підтверджено високий рівень доказовості [8]. При цьому дози для дітей підбирають індивідуально, враховуючи масу тіла хворого.

Результати системного аналізу арсеналу ЛЗ можуть застосовуватися для оптимізації стандартизації інформаційного забезпечення та наповнення спеціалізованих джерел інформації щодо властивостей ЛЗ, особливостей фармацевтичної допомоги та планування потреб.

Для одержання результатів необхідно було вирішити наступні завдання: проаналізувати реєстр ЛЗ на наявність ідентичних ЛЗ виробництва різних фармацевтичних фірм; проаналізувати наявність одержаних даних у спеціалізованих джерелах інформації; дослідити сучасний арсенал ЛЗ, які аптека одержує від дистриб'юторів; визначити середню оптово-відпускну вартість однієї таблетки / капсули ЛЗ із врахуванням величини дозування за регіональним розподілом фірм-виробників.

Мета роботи – комплексне вивчення арсеналу ЛЗ, які застосовують для лікування АГ у дітей та підлітків.

Методи дослідження. У ході дослідження проведено бібліографічний аналіз та використано методiku збору інформації за допомогою документального аналізу на основі даних національних переліків, офіційних довідників ЛЗ, протоколів лікування, українського Державного формуляра ЛЗ. Маркетингові та фармако-економічні методи аналізу застосовували відповідно до торгових марок та цін ЛЗ.

Результати й обговорення. Аналіз арсеналу ЛЗ для лікування АГ у дітей проводили за такими джерелами інформації: Британський національний формуляр для дітей (BNFC) [16], оскільки Британський формуляр вважали еталоном при створенні українського Державного формуляра ЛЗ [15]; Державний формуляр ЛЗ (третє видання 2011 року) (ДФЛЗ) [1]; Компен-

діуми 2010 року [4] та он-лайн доступу (станом на 2011 рік) [5]; розміщений на офіційному сайті МОЗ України електронний Internet-довідник ЛЗ [2]; наказ МОЗ України № 86 від 27.02.2006 року «Про внесення змін до Переліку ЛЗ вітчизняного та іноземного виробництва, які можуть закуповувати заклади охорони здоров'я, що повністю або частково фінансуються з державного та місцевих бюджетів» [11]; національний перелік основних лікарських засобів і виробів медичного призначення за 2006 [9] та 2010 [10]

роки; діючий «Протокол діагностики та лікування хвороб, що характеризуються підвищеним кров'яним тиском у дітей» за 2005 рік [12]; «Рекомендації Української асоціації кардіологів» (РУАК) з профілактики та лікування артеріальної гіпертензії; посібник до Національної програми профілактики і лікування артеріальної гіпертензії [13].

Дані про арсенал ЛЗ, які застосовують для лікування АГ у дітей, за окремими спеціалізованими джерелами наведено у таблиці 1.

Таблиця 1. Порівняльний аналіз за окремими спеціалізованими джерелами арсеналу ЛЗ, які застосовують для лікування АГ у дітей та підлітків

№ за/п	Назва діючої речовини	код АТХ	BNFC 2011 (сайт)	Державний формуляр ЛЗ 2011р.	Компендіум 2010 (CD)	Компендіум сайт (2011)	Довідник ЛЗ (сайт МОЗ України)	Національний перелік 2006	Національний перелік 2010	Препарати, які можна закупували за державні кошти	РУАК 2008
1	Амлодіпін	C08CA01	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2	Атенолол	C07AB03	+	+	+	+ *	+	+	+	+	+
3	Бісопролол	C07AB07		+	+	+	+	+		+	+
4	Верапаміл	C08DA01	+	+	+	+	+	+	+	+	+
5	Гідралазин	C02DB02	+	дод.							+
6	Гідрохлортіазид	C03AA03		+	+		+	+	+	+	+
7	Дилтіазем	C08DB01	+	+	+	+	+	+		+	+
8	Еналаприл	C09AA02	+	+	+	+	+	+	+	+	+
9	Ірбесартан	C09CA04		+	+	+	+	+		+	+
10	Каптоприл	C09AA01	+	+	+	+	+	+		+	+
11	Квінаприл	C09AA06		+	+	+	+	+			+
12	Клонідин	C02AC01	+	+	+	+	+	+		+	+
13	Лізиноприл	C09AA03	+	+	+	+	+	+		+	+
14	Лосартан	C09CA01	+			+	+	+		+	+
15	Метилдопа	C02AB01		+	+			+	+	+	+
16	Метопролол	C07AB02	+	+	+	+	+	+		+	+
17	Нітрендіпін*	C08CA08		+ *	+ *						+
18	Ніфедипін	C08CA05	+	+	+	+	+	+		+	+
19	Празозин	C02CA01	+	+	+		+	+		+	+
20	Пропранолол	C07AA05	+	+	+		+	+	+	+	+
21	Спіронолактон	C03DA01	+	+	+	+	+	+	+	+	+
22	Тріамтерен*	C03DB02		дод.	+ *					+ *	+
23	Фелодипін	C08CA02		+	+	+	+	+		+	+
24	Фозиноприл	C09AA09		+	+	+	+	+		+	+
25	Фуросемід	C03CA01	+	+	+	+	+	+	+	+	+
26	Хлорталідон	C03BA04	+	+ *	+ *	+ *	+				+

Примітки: + – наявний у документі чи довіднику; * – міститься лише у складі полікомпонентних ЛЗ, які зазначені у документі чи довіднику; дод. – міститься лише у додатку документа чи довідника.

Наказом МОЗ України №362 від 19.07.05 «Про затвердження Протоколів діагностики та лікування кардіоревматологічних хвороб у дітей» затверджено «Протокол діагностики та лікування хвороб, що характеризуються підвищеним кров'яним тиском у дітей». Артеріальну гіпертензію у дітей поділяють на первинну (есенціальну) (МКХ–Х: I10) та вторинну (МКХ–Х: I15). Згідно з зазначеним протоколом для лікування первинної АГ застосовують такі спеціалізовані групи ЛЗ: β -адреноблокатори, інгібітори АПФ, антагоністи кальцію, діуретики. Для лікування вторинної АГ: β -адреноблокатори (пропранолол) чи антагоністи кальцію (верапаміл або ніфедипін), інгібітори АПФ, діуретики, а також проводять терапію основного захворювання.

У РУАК (2008 р.) з профілактики та лікування АГ наведено перелік вибору ЛЗ для лікування стійкої гіпертензії у дітей. Крім груп ЛЗ, наведених у протоколі лікування, також рекомендовано застосовувати блокатори ангіотензинових рецепторів, α_1 -адреноблокатори, симпатолітики центральної дії та вазодилататори. Наведені у РУАК ЛЗ тріамтерен та нітрендипін на території України наявні лише у готових полікомпонентних препаратах.

У всіх опрацьованих спеціалізованих джерелах наведена інформація про амлодипін, верапаміл, еналаприл, спіронолактон та фуросемід. А ЛЗ дилтіазем, каптоприл, лізиноприл, метопролол та ніфедипін відсутні лише у діючому національному переліку ЛЗ.

Найбільше – 26 моніторингових ЛЗ наводиться у РУАК. В електронному Internet-довіднику на офіційному сайті МОЗ України подано інформацію про 22 ЛЗ (відсутня інформація про нітрендипін та тріамтерен, гідралазин та метилдопу).

ДФЛЗ налічує із перерахованих 21 препарат, він не містить інформацію про лосартан. Нітрендипін та хлорталідон наведені у складі комбінованих ЛЗ, а гідралазин та тріамтерен зустрічаються лише у його додатках.

ЛЗ гідралазин наявний лише у BNCF та РУАК.

BNFC містить інформацію про 17 ЛЗ. Порівняно з ДФЛЗ в ньому відсутні препарати бісопролол, гідрохлортіазид, ірбесартан, квінаприл, метилдопа, фелодипін, фозиноприл, проте наявні – гідралазин, лосартан та хлорталідон.

У переліку ЛЗ, що можна закуповувати за державні кошти, порівняно з ДФЛЗ, із монокомпонентних препаратів відсутній лише квінаприл.

Порівнюючи інформацію Компендіумів 2010 та 2011 років з Internet-довідником МОЗ України, встановлено, що Компендіум 2011 не містить інформацію про гідрохлортіазид, празозин та пропранолол, а атенолол та хлорталідон наводяться лише у полікомпонентних препаратах.

Компендіум 2010 не містить інформацію про лосартан, проте подана інформація про метилдопу. Нітрендипін, тріамтерен та хлорталідон подаються лише у складі полікомпонентних препаратів.

З Національного переліку за 2010 рік (діючий), порівняно з попереднім Національним переліком за 2006 рік, було виключено бісопролол, дилтіазем, ірбесартан, каптоприл, квінаприл, клонідин, лізиноприл, лосартан, метопролол, ніфедипін, празозин, фелодипін, фозиноприл. В обох переліках відсутні гідралазин, хлорталідон, нітрендипін і тріамтерен.

Згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України № 86 від 27.02.2006 року «Про внесення змін до Переліку ЛЗ вітчизняного та іноземного виробництва, які можуть закуповувати заклади охорони здоров'я, що повністю або частково фінансуються з державного та місцевих бюджетів» до переліку не увійшли лікарські препарати гідралазин, квінаприл, нітрендипін та хлорталідон, проте тріамтерен наведений у комбінованому лікарському препараті.

Наступним етапом дослідження було проведення маркетингового аналізу торгових марок (ТМ) зареєстрованих в Україні ЛЗ. Дані аналізу наведено у таблиці 2.

Встановлено, що монокомпонентні препарати без урахування лікарської форми та дози представлені 188 торговими марками, 66 (35,1 %) з яких випускають фармацевтичні компанії України, 34 (18,1 %) – Індії, 21 (11,2 %) – Німеччини, по 10 (по 5,3 %) – Словенії та Угорщини, 9 (4,8 %) – Чехії, 7 (3,7%) – Болгарії, 5 (2,7%) – Польщі, 3 (1,6%) – Македонії. Інші 23 (12,2%) торгові марки випускають фармацевтичні підприємства 17 країн: Австрії, Білорусії, Боснії і Герцеговини, Ісландії, Іспанії, Йорданії, Канади, Китаю, Кіпру, Латвії, Нідерландів, Росії, Туреччини, Фінляндії, Франції, Хорватії, Швеції.

Загалом, зазначені 22 монокомпонентні ЛЗ представлені на ринку України 83 виробниками з 26 країн світу.

66 торгових марок 17-ти ЛЗ випускають 22 вітчизняні фармацевтичні компанії: ТОВ «Авант», ТОВ «Агрофарм», ТОВ «Астрафарм», ЗАТ НВЦ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод», АТ «Галичфарм», ЗАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», ТОВ «Дослідний завод «ГНЦЛС», ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», ТОВ «Харківське фармацевтичне підприємство «Здоров'я народу», ВАТ «Київмедпрепарат», ВАТ «Київський вітамінний завод», ЗАТ «Лекхім-Харків», ВАТ «Лубнифарм», ВАТ «Луганський ХФЗ», ВАТ «Монфарм», ТОВ «Стиролбіофарм», ВАТ «Тернопільська фармацевтична фабрика», ЗАТ «Технолог», ВАТ «Фармак», ТОВ «Фармекс Груп», ВАТ

Таблиця 2. Кількісна характеристика торгових марок, зареєстрованих в Україні лікарських засобів, для лікування артеріальної гіпертензії у дітей та підлітків за регіональним критерієм розташування виробників

Країни	Лікарські засоби																						
	Амлодипін	Атенолол	Бісопролол	Верапаміл	Гідрохлортіазид	Дилтіазем	Еналаприл	Ірбесартан	Каптоприл	Квінаприл	Клонідин	Лізиноприл	Лосартан	Метилдопа	Метопролол	Ніфедипін	Празозин	Пропранолол	Спіронолактон	Фелодипін	Фозіноприл	Фуросемід	Всього торгових марок ЛЗ
Австрія						1																	1
Білорусія																						1	1
Болгарія	1										2			1	1						1	1	7
Боснія і Герц.	1										1												2
Індія	10	5	3	1			4	1			1	6		2								1	34
Ісландія									1														1
Іспанія					1																		1
Йорданія	1										1												2
Канада			1								1												2
Китай																		1					1
Кіпр											1												1
Латвія											1												1
Македонія						1					1	1											3
Нідерланди							1					1											2
Німеччина	1	1	3	1			2		1		5			2	2	1			2				21
Польща			1						1			2		1									5
Росія							1																1
Словенія	2		1	1			1	1	1			1			2								10
Гуреччина	1											1											2
Угорщина	2		1		1						2	1	1	1				1					10
Україна	10	3	7	3	1	3	8	1	4		6	4	1		3	5		1	1			5	66
Фінляндія				1		1																	2
Франція								1															1
Хорватія											1												1
Чехія	2		1	1		1						1		2						1			9
Швеція														1									1
Всього торгових марок ЛЗ	31	9	18	8	3	7	17	3	6	3	6	21	15	1	13	10	1	1	3	3	1	8	188
в т.ч. імпорتنих	21	6	11	5	2	4	9	2	2	3	0	17	14	1	10	5	1	0	2	3	1	3	122

«Фітофарм», ВАТ «Хімфармзавод «Червона зірка». Фармацевтична промисловість Індії та Німеччини відповідно представлена 18 та 11 виробниками.

Провідними виробниками зазначеної групи ЛЗ є ЗАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця» (Україна), яка випускає 9 ЛЗ, ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я» (Україна) – 8 ЛЗ, ТОВ «Астрафарм»(Україна) – 6 ЛЗ та Салютас Фарма ГмБХ (Німеччина) – 6 ЛЗ. По 5 торгових марок випускають ЗАТ НВЦ «Борщагівський хімікофармацевтичний завод» (Україна), «Зентіва»

(Чехія), ВАТ «Київмедпрепарат» (Україна), «Лек» (Словенія), ВАТ «Київмедпрепарат» (Україна), ВАТ «Луганський ХФЗ» (Україна), ВАТ «Фармак» (Україна). По 4 – Unimax Laboratories (Індія), ВАТ «Гедеон Ріхтер» (Угорщина) та «Айвекс Фарма-сьютикалз с.р.о.» (Чехія).

Виробництво більшості ЛЗ дублюється вітчизняними виробниками, зокрема амлодипін випускають 10 фармвиробників, еналаприл – 8, бісопролол – 7, клонідин – 6, ніфедипін та фуросемід – по 5, каптоприл та лізиноприл – по 4, атенолол, верапаміл, дилтіазем та метопролол

– по 3, а гідрохлортіазид, ірбесартан, лосартан (in bulk), пропранолол та спіронолактон – лише по 1. Квінаприл, метилдопа, празозин, фелодипін та фозиноприл не випускають вітчизняні фармацевтичні компанії. Проте клонідин (ТОВ «Агрофарм», АТ «Галичфарм», ЗАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», ТОВ «Харківське фармацевтичне підприємство «Здоров'я народу» та ВАТ «Луганський ХФЗ») та пропранолол (ТОВ «Харківське фармацевтичне підприємство «Здоров'я народу») випускають лише вітчизняні фармвиробники. В масі ангро клонідин випускають ВАТ «Сумісне українсько-бельгійське хімічне підприємство «ІнтерХім» та ДП «Завод хімічних реактивів» НТК «Інститут монокристалів НАН України».

На українському фармацевтичному ринку наявні наступні ЛЗ в стані «in bulk»: амлодипін постачають Cipla Ltd (Індія) та Unimax Laboratories (Індія); атенолол – Unimax Laboratories (Індія); бісопролол – Aurochem Laboratories PVT LTD

(Індія) та АТ «Фармацевтичний завод ТЕВА» (Угорщина); верапаміл – ЗАТ НВЦ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод» (Україна); еналаприл – Unimax Laboratories (Індія) та ЗАТ «Лекхім-Харків» (Україна); каптоприл – Unimax Laboratories (Індія), лізиноприл – Алкем Лабораторіс Лтд. (Індія), АТ «Фармацевтичний завод ТЕВА» (Угорщина), Лок-Бета Фармасьютікалс (Індія) та Алкалоїд АД – Скоп'є (Македонія); лосартан – Aurochem Laboratories PVT LTD (Індія); ніфедипін – ВАТ «Фармак» (Україна).

Фармакоеконімічний аналіз проводили на основі прайсів, розміщених на офіційному internet-сайті «Програмний комплекс «Аптека» (<http://pharmbase.com.ua/>) з наявною ціною інформацією (станом на 22 грудня 2011 року) основних відділів таких дистриб'юторських фірм: Аметрин, Аптека Біокон, БадМ, Вента, Галафарм, Лукфармація, Медфарком-Центр, Норма, Остер, Тотус-фарм, Фалбі, Фармпланета, Фіто-Лек, Юніфарма. Результати проведеного аналізу наведено у таблиці 3.

Таблиця 3. Середні оптово-відпускні ціни однієї таблетки / капсули ЛЗ станом на 22.12.2011 р.

Лікарські засоби	Країни															
	Болгарія	Боснія і Герцеговина	Індія	Йорданія	Канада	Кіпр	Македонія	Нідерланди	Німеччина	Словенія	Угорщина	Україна	Фінляндія	Франція	Чехія	Швеція
Амлодипін 2.5 мг			1.16													
Амлодипін 5 мг		1.42	1.42	0.67					5.54	1.88	2.08	0.49			1.10	
Амлодипін 10 мг			1.81						8.17	3.56	3.59	0.77			1.61	
Атенолол 25 мг			0.19													
Атенолол 50 мг			0.25						0.61			0.15				
Атенолол 100 мг			0.21						0.78							
Бісопролол 2.5 мг			0.37						1.39			0.44				
Бісопролол 5 мг			0.73						1.40	0.90		0.50			1.01	
Бісопролол 10 мг			1.11		1.10				2.37	1.36	0.93	0.93			1.52	
Верапаміл 40 мг									0.39	0.38		0.20	0.40			
Верапаміл 80 мг									0.55			0.19	0.62			
Верапаміл 180 мг												1.15				
Верапаміл 240 мг									2.27						1.67	
Гідрохлортіазид 25 мг											0.79	0.27				
Гідрохлортіазид 100 мг											1.01					
Дилтіазем 60 мг													0.83		0.48	
Дилтіазем 90 мг								0.57							0.91	
Дилтіазем 120 мг															1.16	
Еналаприл 2,5 мг			0.20								0.38					
Еналаприл 5 мг			0.30						2.34	0.43	0.54		0.16			
Еналаприл 10 мг			0.34						2.31	0.68	0.84		0.24			
Еналаприл 20 мг									3.68	0.95	1.41		0.28			
Ірбесартан 150 мг														11.57		

Лікарські засоби	Країни															
	Болгарія	Боснія і Герцеговина	Індія	Йорданія	Канада	Кіпр	Македонія	Нідерланди	Німеччина	Словенія	Угорщина	Україна	Фінляндія	Франція	Чехія	Швеція
Ірбесартан 300 мг												3.56		15.59		
Каптоприл 12.5 мг										0.65						
Каптоприл 25 мг										0.93		0.21				
Каптоприл 50 мг										1.43						
Квінаприл 5 мг									1.17							
Квінаприл 10 мг									1.76							
Квінаприл 20 мг									2.03							
Квінаприл 40 мг									3.07							
Клонідин 150 мг												0.09				
Лізиноприл 2,5 мг											0.74					
Лізиноприл 5 мг	0.39	0.73	0.81	0.50		0.77			0.80		1.04	0.35				
Лізиноприл 10 мг	0.53	0.95	1.03	0.81		1.17	0.80		1.03		1.50	0.53				
Лізиноприл 20 мг	0.90	1.80	1.36	1.23		2.11	1.20		1.64		2.33	0.78				
Лосартан 12,5 мг			0.32												1.25	
Лосартан 25 мг			0.64													
Лосартан 50 мг			1.00				1.20	3.54	1.22						1.40	
Лосартан 100 мг							1.50	3.31	2.08						1.73	
Метилдопа 250 мг											0.97					
Метопролол 25 мг											0.45	0.13				2.02
Метопролол 50 мг									0.65		1.04	0.14			0.35	1.73
Метопролол 100 мг									0.85		1.44	0.24			0.49	2.53
Ніфедипін 10 мг	0.10								0.38			0.06				
Ніфедипін 20 мг									1.52	0.88		0.10				
Ніфедипін 30 мг										1.08		0.33				
Ніфедипін 40 мг									1.94	2.30						
Ніфедипін 60 мг										1.72						
Пропранолол 10 мг												0.12				
Пропранолол 40 мг												0.16				
Спіронолактон 25 мг											0.98	0.42				
Спіронолактон 50 мг											1.30					
Спіронолактон 100 мг											1.97					
Фелодипін 2,5 мг															1.39	
Фелодипін 5 мг									2.73						1.90	
Фелодипін 10 мг															3.14	
Фозиноприл 5 мг	1.09															
Фозиноприл 10 мг	1.51															
Фозиноприл 20 мг	1.84															
Фуросемід 40 мг			0.20									0.06				

У пропозиціях дистриб'юторів відсутній лише празозин, а з ЛЗ, які випускає вітчизняна фармацевтична промисловість, відсутні дилтіазем та лосартан. Для приведених ЛЗ найнижчі ціни

у вітчизняних, а найвищі найчастіше зустрічаються у німецьких фармацевтичних виробників. При подальших обчисленнях встановлено, що ЛЗ вітчизняного виробництва у се-

редньому в 2,9 раза дешевші від імпортованих ЛЗ.

Висновки. Зареєстрований арсенал ЛЗ, які застосовують для лікування АГ у дітей та підлітків, представлений 83 фармацевтичними виробниками 26 країн світу і налічує 188 торгових назв, в тому числі 66 (35,1 %) вітчизняного виробництва. До найбільших країн-імпортерів належить Індія та Німеччина, які імпортують відповідно 34 (18,1 %) та 21 (11,2 %) торгові марки.

Встановлено, що вітчизняні фармацевтичні

виробники не випускають квінаприл, метилдопа, празозин, фелодипін та фозиноприл. Проте пропранолол та клонідин на фармацевтичному ринку України лише вітчизняного виробництва.

За результатами аналізу середньої оптово-відпускної вартості однієї таблетки / капсули ЛЗ станом на 22.12.2011 року, встановлено, що ЛЗ засоби вітчизняного виробництва мають найменшу вартість та забезпечуються у необхідному асортименті.

Література

1. Державний формуляр лікарських засобів / В. Є. Бліхара [та ін.]. // Випуск третій. – К. – 2011.
2. Довідник лікарських засобів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до інформації: <http://mozdocs.kiev.ua/liki.php>.
3. Коваленко В. М. Виконання Державної програми боротьби з гіпертензіями в Україні / В. М. Коваленко, В. М. Корнацький // Укрїнський кардіологічний журнал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до інформації: <http://www.ukrcardio.org/journal.php/article/539>
4. Компендіум 2010. [Електронний ресурс]. – CD-видання.
5. Компендіум он-лайн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до інформації: <http://www.compendium.com.ua/atc/N03>.
6. Коренев М. М. Нагальні проблеми охорони здоров'я підлітків в Україні // Журнал НАМН України, – 2011. – Т. 17, № 1.– С. 48–53.
7. Лікування артеріальної гіпертензії у дітей. MEDobzor Медичний інтернет-портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до інформації: http://medobzor.net/index.php?option=com_content&task=view&id=126&Itemid=65
8. Настанова з кардіології / за ред. В.М. Коваленка. – К. : МОПІОН, 2009. – С. 1368.
9. Національний перелік основних лікарських засобів і виробів медичного призначення (2006 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу до інформації: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP060400.html
10. Національний перелік основних лікарських засобів і виробів медичного призначення (01.10.2010 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу до інформації: http://moz.gov.ua/ua/portal/register_naclist/.
11. Про внесення змін до Переліку лікарських засобів вітчизняного та іноземного виробництва, які можуть закуповувати заклади охорони здоров'я, що повністю або частково фінансуються з державного та місцевих бюджетів: Наказ МОЗ України від 27.02.2006 р. №86 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до інформації: <http://www.moz.gov.ua/ua/main/?docID=5478>.
12. Про затвердження Протоколів діагностики та лікування кардіоревматологічних хвороб у дітей: Наказ МОЗ України від 19.07.2005 р. №362 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до інформації: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20050719_362.html.
13. Рекомендації Української асоціації кардіологів з профілактики та лікування артеріальної гіпертензії : посібник до Національної програми профілактики і лікування артеріальної гіпертензії – четверте видання, виправлене і доповнене. – К., 2008 р.
14. Сучасні досягнення та проблеми дитячої кардіоревматологічної служби України. Здоров'я ребенка – 2006. – №1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до інформації: <http://pediatric.mif-ua.com/archive/issue-207/article-218/>
15. Про розробку першого випуску державного Формуляра лікарських засобів / В. Чумак, А. Мороз, В. Парій, А. Зіменковський [та ін.]. // Вісник фармакології та фармації. – 2009. – № 4. – С. 2–5.
16. The British National Formulary for Children (BNFC). [Електронний ресурс]. – Режим доступу до інформації: <http://bnfc.org/bnfc/>.

АНАЛИЗ АСОРТИМЕНТА ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ ДЛЯ ЛЕЧЕНИЯ АРТЕРИАЛЬНОЙ ГИПЕРТЕНЗИИ У ДЕТЕЙ И ПОДРОСТКОВ

И. Ю. Ревяцкий

Львовский национальный медицинский университет имени Данила Галицкого

Резюме: проведено исследование арсенала лекарственных средств, которые зарегистрированы в Украине и применяются для лечения артериальной гипертензии у детей и подростков, согласно протоколам лечения и рекомендаций Украинской ассоциации кардиологов. Установлено долю производителей лекарственных средств с учетом их регионального расположения. Определено соотношение торговых марок лекарственных средств

для каждой фармакотерапевтической группы. Рассчитано среднюю стоимость одной таблетки / капсулы ЛС с учетом регионального распределения их производителей.

Ключевые слова: артериальная гипертензия, дети и подростки, арсенал лекарственных средств, стоимость лекарственных средств.

ANALYSIS OF DRUGS ASSORTMENT FOR TREATMENT OF ARTERIAL HYPERTENSION IN CHILDREN AND ADOLESCENTS

I. Yu. Revyatskyi

Lviv National Medical University by Danylo Halytskyi

Summary: there was conducted the study of the arsenal of drugs registered in Ukraine and used for the treatment of hypertension in children and adolescents, according to the treatment protocols and recommendations of the Ukrainian Association of Cardiologists. There was established the part of manufacturers of medicines on account of their regional location. There were determined value brands of medicines for each pharmacological group. Average cost of one tablet / capsule drugs, taking into account regional distribution of their manufacturers was calculated.

Key words: hypertension, children and adolescents, the arsenal of medicines, the cost of medicines.